

Kurs e-learning dla projektantów informacji o zawodach

E-learning course for creating descriptions of information about occupations

Słowa kluczowe: kurs e-learning, poradnik multimedialny, moodle, tworzenie opisów informacji o zawodach.

Key words: e-learning course, multimedia guide, moodle, developing descriptions of information about occupations.

Abstract. The article presents an e-learning course designed for creating descriptions of information about occupations. The course was based on the handbook „How to create information about occupations functioning in the labor market” developed in the PO WER project „Developing, supplementing and updating information about occupations and its dissemination using modern communication tools – INFODORADCA+”. The course presents the structure of the description model in a clear and attractive way. What is more, it points to the numerous methodological and technical requirements necessary in the process of creating a description. The multimedia guide is a tool that can be used by institutions responsible for compiling descriptions of information about occupations to conduct methodological workshops for experts involved in the process of developing such descriptions.

Wstęp. Dynamicznie zmieniające się treści pracy i zmiany w regulacjach prawnych dotyczących rynku pracy przyczyniły się do realizacji projektów poświęconych tworzenia krajowych standardów kwalifikacji i kompetencji odnoszących się do zawodów aktualnie funkcjonujących na polskim rynku pracy. Standardy kwalifikacji i kompetencji powstawały w ramach różnych projektów realizowanych w Polsce, a zamawianych przez resort pracy. Łącznie do roku 2013 w trakcie różnych inicjatyw powstały 553 opisy standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych. Opracowane na przestrzeni ostatnich lat zbiory informacji o zawodach wymagały uaktualnienia i standaryzacji, co umożliwił rozpoczęty w 2017 r. projekt INFODORADCA+. Głównym celem projektu było rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach z aktualnej klasyfikacji zawodów i specjalności (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 227) oraz ich upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji w Instytucjach Rynku Pracy (IRP).

W ramach projektu opracowano nowy model informacji o zawodzie oraz metodologię opracowywania tej informacji. Tworzenie nowych opisów informacji o zawodach to złożony proces obejmujący etapy projektowania, oceny i weryfikacji jakości informacji o danym zawodzie pod względem merytorycznym, metodologicznym i redakcyjnym, w którym udział biorą różni eksperci:

- eksperci branżowi – znawcy opisywanych zawodów,
- ekspert metodologiczny – lider zespołu eksperckiego,
- recenzenci,
- ewaluatorzy,
- eksperci wewnętrzni – członkowie zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Cały proces tworzenia informacji o zawodzie obejmuje przygotowanie pięciu kolejnych wersji opisu (od wstępnego projektu do wersji piątej). Na każdym etapie wszyscy eksperci posługują się ujednoliconymi wzorami dokumentów, m.in:

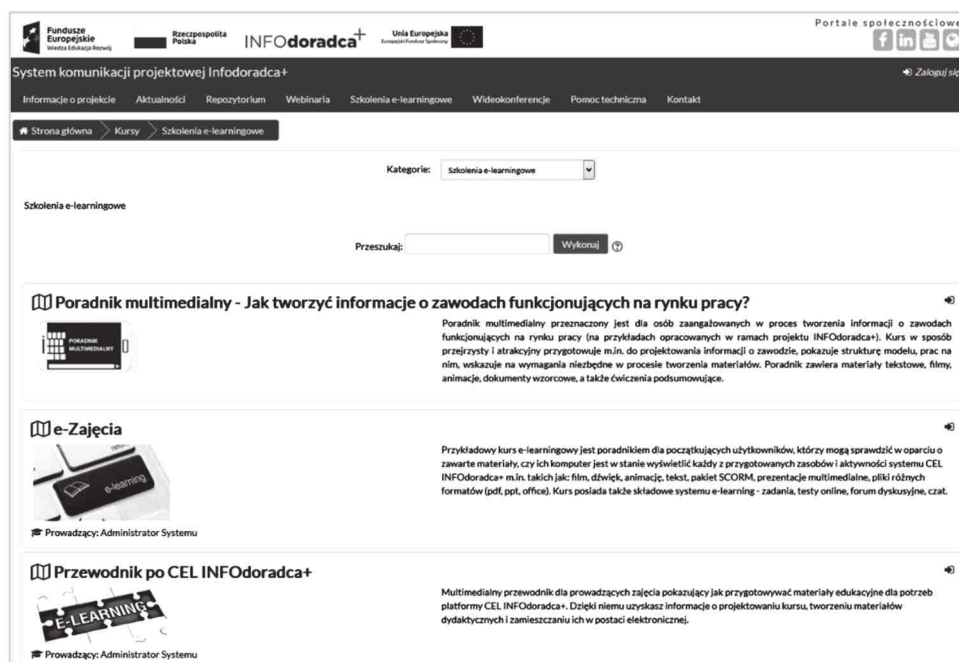
- formularzem opisu informacji o zawodzie,
- formularzem recenzji,
- notatką z ewaluacji,
- notatką z walidacji.

Eksperti biorący udział w procesie tworzenia informacji o zawodach są zobligowani do znajomości modelu informacji o zawodzie, metodologii tworzenia opisu informacji o zawodzie oraz dokumentów wykorzystywanych w tym procesie. W ramach projektu INFODORADCA+ powstał podręcznik *Jak tworzyć informacje o zawodach funkcjonujących na rynku pracy?*, na podstawie którego przygotowano i prowadzono szkolenia dla ekspertów uczestniczących w projekcie. Aby po zakończeniu projektu umożliwić kolejnym potencjalnym twórcom informacji o zawodach przygotowanie opisów dla pozostałych zawodów z klasyfikacji zawodów i specjalności, opracowano multimedialną wersję podręcznika, który dostępny jest na platformie projektu INFODORADCA+ <https://cel.infodoradca.edu.pl/> w zakładce „Szkolenia e-learningowe” (rys. 1).

System komunikacji projektowej INFODORADCA+. Platforma projektowa jest również miejscem komunikacji wszystkich partnerów projektu oraz narzędziem wspomagającym dla ekspertów biorących w nim udział. Dostępne na platformie narzędzia wspierają pracę na odległość i komunikację rozproszonego zespołu, umożliwiają przechowywanie dokumentów i dostęp do nich za pomocą odpowiedniej hierarchii dostępu i uprawnień. Platforma projektowa została zaimplementowana z wykorzystaniem systemu informatycznego Moodle.

Moodle to oprogramowanie pozwalające na udostępnianie i zarządzanie kursami on-line i ich użytkownikami. Jest powszechnie stosowanym narzędziem stworzonym do wspierania procesu kształcenia na odległość. Moodle jest udostępniany za darmo jako oprogramowanie typu open source. Moodle można dostosować w dowolny sposób, konfigurować, instalować wtyczki i integrować zewnętrzne aplikacje, aby osiągnąć

wymagane funkcje. Zakres funkcjonalności wykorzystanego systemu umożliwił opracowanie podręcznika dla ekspertów w formie kursu on-line.

Rys. 1. Platforma projektowa INFODORADCA+

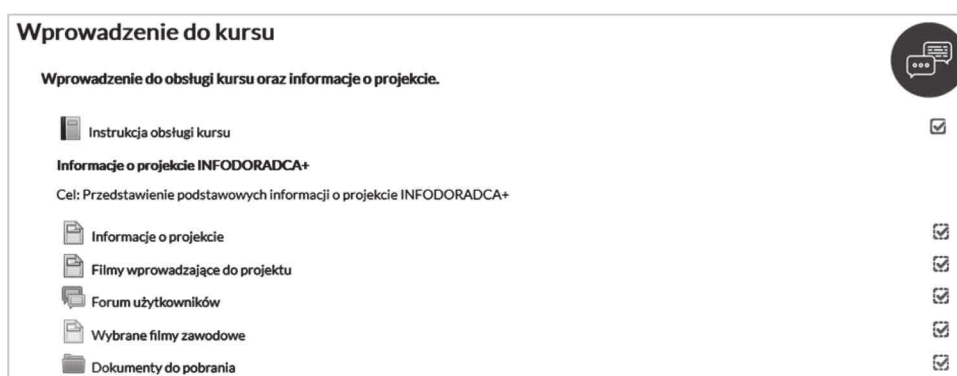
Kurs dostępny jest z poziomu przeglądarki internetowej (także na urządzeniach mobilnych) tylko dla zalogowanych użytkowników. Rejestracja nowego użytkownika na platformie jest zatwierdzana przez administratora systemu. Logowanie do kursu umożliwia użytkownikowi śledzenie postępu, przerwanie szkolenia w dowolnym momencie i kontynuowanie w dowolnym czasie, w punkcie, w którym przerwano naukę. Pomimo że struktura i nawigacja kursu umożliwiają dowolne przemieszczanie się po jego elementach, zalecane jest odbywanie kursu w sekwencji „liniowej”. Po przejściu całego kursu i zaliczeniu elementów sprawdzających użytkownik otrzymuje certyfikat ukończenia kursu.

Zawartość poradnika multimedialnego. Zawartość merytoryczna kursu odzwierciedla treści z podręcznika, zawiera także dodatkowe informacje i dokumenty niezbędne w procesie tworzenia opisu informacji o zawodzie. Kurs należy realizować „liniowo” zgodnie z kolejnością zasobów. Struktura kursu została podzielona na 4 moduły:

- Wprowadzenie do kursu – Wprowadzenie do obsługi kursu oraz informacje o projekcie,
- Moduł I – Wprowadzenie w problematykę tworzenia informacji o zawodach funkcjonujących na rynku pracy,

- Moduł II – Projektowanie informacji o zawodzie na przykładzie opisu dla zawodu Doradca zawodowy 242304,
- Moduł III – Redakcja, walidacja i akceptacja informacji o zawodzie przed wprowadzeniem do bazy danych na Wortalu PSZ.

W pierwszym module kursu znajduje się „Instrukcja obsługi kursu”, obowiązkowy element dla każdego nowego uczestnika kursu. Bez utworzenia tego zasobu nie ma możliwości kontynuowania nauki. Pozostałe zawartości tego modułu dotyczą podstawowych informacji o projekcie INFODORADCA+ i multimedialnych materiałów zrealizowanych w trakcie projektu (rys. 2). Ostatnią część modułu stanowi forum dla uczestników kursu, które jest narzędziem umożliwiającym dyskusję i zgłaszanie uwag. Użytkownicy mają także możliwość wysyłania bezpośrednio wiadomości prywatnych do pozostałych uczestników kursu.

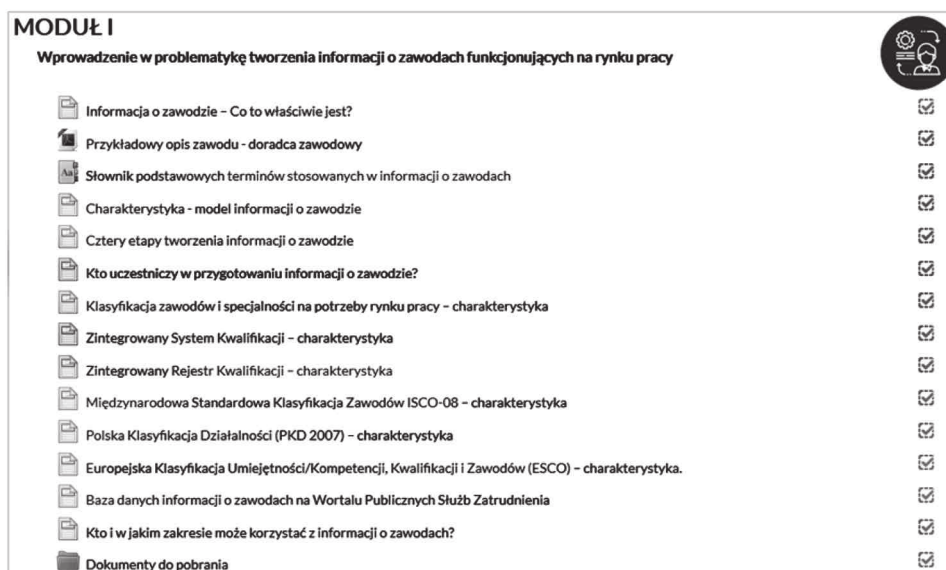

Rys. 2. Pierwsza część poradnika multimedialnego – Wprowadzenie do kursu

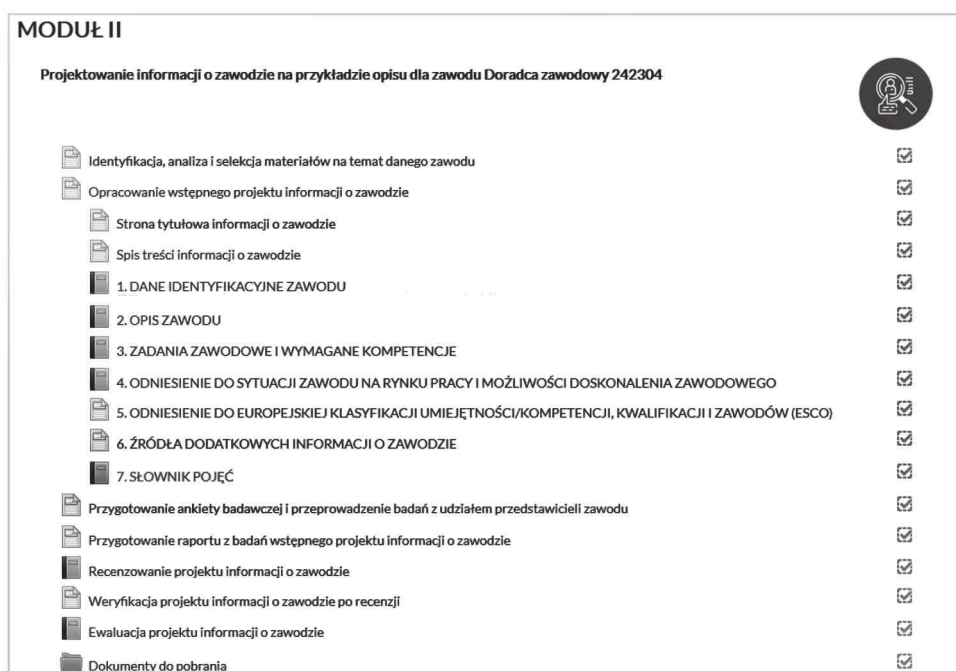
Moduł I to wprowadzenie w problematykę tworzenia informacji o zawodzie (rys. 3). Przedstawiono tutaj model i metodologię tworzenia opisu oraz zespół, który powinien uczestniczyć w przygotowaniu informacji. Dostępny jest także słownik podstawowych terminów dotyczących procesu tworzenia opisu informacji o zawodzie oraz najważniejsze regulacje prawne dotyczące polskiego rynku pracy. Każda z części w tym module zaprezentowana jest w postaci oddzielnej strony z wykorzystaniem grafik lub animacji.

Moduł II i moduł III stanowią zasadniczą część poradnika multimedialnego. Przedstawiony został w nich proces tworzenia opisu od momentu przygotowania wstępnego projektu informacji o zawodzie do utworzenia ostatecznej wersji opisu, gotowej do umieszczenia w Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia.

Celem modułu II (rys. 4) jest przedstawienie procesu tworzenia opisu informacji o zawodzie na przykładzie opisu dla zawodu „Doradca zawodowy 242304”. W tej części kursu dostępne są do pobrania ujednolicone wzory dokumentów wykorzystywanych przez zespół ekspercki, recenzentów i ewaluatorów, opracowane w ramach projektu INFODORADCA+.

Rys. 3. Druga część poradnika multimedialnego – Wprowadzenie w problematykę tworzenia informacji o zawodach funkcjonujących na rynku pracy

Rys. 4. Trzecia część poradnika multimedialnego – Projektowanie informacji o zawodzie na przykładzie opisu dla zawodu Doradca zawodowy 242304

Główna część modułu II „Opracowanie wstępnego projektu informacji o zawodzie” została podzielona według siedmiu zbiorów informacji wyróżnionych w modelu informacji o zawodzie:

1. Dane identyfikacyjne zawodu.
2. Opis zawodu.
3. Zadania zawodowe i wymagane kompetencje.
4. Odniesienie do sytuacji zawodu na rynku pracy i możliwości doskonalenia zawodowego.
5. Odniesienie do europejskiej klasyfikacji umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (ESCO).
6. Źródła dodatkowych informacji o zawodzie.
7. Słownik pojęć.

Każdy z 7 zbiorów przedstawiony jest w formie „książki”, w skład której wchodzi właściwe podzbiory z modelu opisu zawodu.

We wszystkich elementach tego modułu znajdują się zalecenia metodologiczne dla zespołu eksperckiego opracowującego informacje o zawodzie. Zalecenia te stanowią uzupełnienie metodologii tworzenia informacji o zawodach, która została przedstawiona w module I. Każdy zbiór informacji zilustrowany został przykładem fragmentu opisu „Doradca zawodowy 242304” (rys. 5).

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

Wróć do: MODUŁ II

◀ Poprzedni: 1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności) Następnym: 1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD ▶

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

Zalecenia dla zespołu eksperckiego:

- Należy podać nazwy zwyczajowe zawodu (inne niż oficjalna nazwa w sekcji 1.1), które wynikają np. z tradycji, nazewnictwa obcojęzycznego lub będące synonimem danego zawodu oficjalnie funkcjonującego w KZIS (GUS 2017 – Klasyfikacja zawodów i specjalności z synonimami).
- Nie podajemy nazw żartobliwych, nieformalnych.
- Nazwa zwyczajowa zawodu (jeśli występuje) powinna być zweryfikowana w badaniach terenowych z udziałem ekspertów branżowych informacji o zawodach, natomiast słownik zawodów i ich synonimów jest do wglądu pod adresem: <http://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/kzs/sownik.html>
- Zasadne jest również zweryfikowanie zwyczajowych nazw zawodów, analizując internetowe portale ogłoszeniowe ofert pracy.
- Jeśli brak jest nazw zwyczajowych dla danego zawodu, wówczas w tej sekcji wpisujemy:
 - Nie występują nazwy zwyczajowe zawodu.
 - Układ nazw zwyczajowych zawodów podajemy w kolejności alfabetycznej.

Przykład opisu dla zawodu Doradca zawodowy 242304:

- Doradca.
- Doradca kariery.
- Ekspert zatrudnienia.
- Konsultant zawodowy.
- Nauczyciel – doradca zawodowy.
- Szkolny doradca zawodowy.
- Zawodoznawca.

Rys. 5. Element kursu „1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu” z przykładem dla opisu „Doradca zawodowy 242304”

Po każdym elemencie w Module II dostępny jest blok kontrolny – pytania sprawdzające wiedzę zdobytą podczas tej części kursu. Zaliczenie wszystkich bloków kontrolnych jest niezbędne do uzyskania certyfikatu ukończenia kursu, który dostępny będzie

po ukończeniu kursu. Próg zaliczeniowy dla każdego testu został ustalony na poziomie 75%. W każdym bloku znajdują się pytania w formie wielokrotnego wyboru, prawda/fałsz oraz listy rozwijanej (rys. 6). Użytkownik może wielokrotnie podejść do każdego testu.

Pytanie 1
Nie udzielono odpowiedzi
Punkty: 1,00
Oflaguj pytanie

Wybierz prawidłowe słowo/frazę, aby uzupełnić zdanie.
Ekspert metodologiczny – członek Zespołu eksperckiego w tym samym opisie również członkiem Zespołu ds. walidacji i jakości IoZ.

Pytanie 2
Nie udzielono odpowiedzi
Punkty: 1,00
Oflaguj pytanie

Zdecyduj czy poniższe stwierdzenie jest prawdziwe, czy fałszywe.
W zbiorze 1. „Dane identyfikacyjne zawodu” nie umieszczamy odnośników do słownika branżowego.
Wybierz jedną odpowiedź:
 Prawda
 Fałsz

Pytanie 3
Nie udzielono odpowiedzi
Punkty: 1,00
Oflaguj pytanie

Dokończ prawidłowo zdanie.
W przypadku eksperta będącego emerytem stosujemy zapis...
Wybierz jedną lub więcej:
 A. „emeryt – były pracownik...”
 B. podajemy tylko ostatnie miejsce pracy bez zapisu „emeryt – były pracownik”.

Rys. 6. Przykładowe pytania w blokach kontrolnych w kursie

Celem modułu III jest przedstawienie procesu zapewnienia jakości informacji o zawodzie oraz wskazówek dla ekspertów zespołu ds. walidacji i jakości (rys. 7). Omówiono tu także ostatni etap akceptacji i weryfikacji informacji o zawodzie oraz bazę danych, w której znajduje się 1000 opisów informacji o zawodach utworzonych w ramach projektu INFODORADCA+, dostępnych pod adresem <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/infodoradca/>.

Wszystkie wersje informacji o zawodzie opracowywane przez zespół ekspercki muszą być tworzone zgodnie z umieszczonymi w tym module wymaganiami edytorскими i redakcyjnymi. W trakcie procesu tworzenia opisu informacji o zawodzie zespół ds. walidacji i jakości przeprowadza 2 walidacje wewnętrzne, które przedstawiono na przykładzie „Doradcy zawodowego”.

W module III umieszczono także „Listę kontrolną” – dokument, który jest narzędziem do praktycznego wykorzystania przez ekspertów metodologicznych oraz wewnętrzny zespół walidacyjny w celu zapewnienia porównywalnej i uznanej za właściwą jakości opisów, które następnie są kierowane do redakcji technicznej, językowej i merytorycznej.

Treści w tym module zaprezentowane zostały w postaci oddzielnych stron z wykorzystaniem grafik oraz w formie „książki” z podziałem na poszczególne części dotyczące wybranego zagadnienia. W module znajduje się także folder ze wzorami dokumentów (notatek z walidacji i listy kontrolnej) do pobrania.

Rys. 7. Czwarta część poradnika multimedialnego – Redakcja, walidacja i akceptacja informacji o zawodzie przed wprowadzeniem do bazy danych na Wortalu PSZ

Podsumowanie. Poradnik multimedialny jest narzędziem, które może być wykorzystywane przez instytucje odpowiedzialne za sporządzanie informacji o zawodach do prowadzenia warsztatów metodologicznych dla ekspertów zaangażowanych w proces tworzenia opisów. Zaprojektowany kurs przeznaczony jest także do samokształcenia dla osób chcących podnieść swoje kwalifikacje dotyczące tworzenia informacji o zawodach. Kurs w sposób przejrzysty i atrakcyjny przygotowuje do projektowania informacji o zawodzie, pokazuje strukturę modelu, wskazuje na wymagania niezbędne w procesie tworzenia materiałów. Poradnik zawiera materiały tekstowe, filmy, animacje, dokumenty wzorcowe, a także ćwiczenia podsumowujące. Ukończenie kursu zostaje potwierdzone certyfikatem.

Bibliografia

1. Symela K., Woźniak I.: *Podręcznik – Jak tworzyć informacje o zawodach funkcjonujących na rynku pracy?* MRPiPS, Warszawa 2018.
2. Symela K.: *Tworzenie informacji o zawodach funkcjonujących na rynku pracy.* Edukacja ustawiczna Dorosłych, 3(102)/2018, s. 24–36.

Ewelina SIKORA – ŁUKASIEWICZ – Instytut Technologii Eksploatacji.